

From
the People of Japan

РЕАБІЛІТАЦІЯ

важлива для кожного

ПЛАН-КОНЦЕПЦІЯ

розвитку реабілітаційного
відділення КНП НЦМЛ
імені Миколи Галицького

Цей документ розроблений у межах проекту «Посилення спроможності надання реабілітаційних послуг людям, які зазнали наслідків війни», що реалізує ГО «МІСТО Н» за підтримки Програми розвитку ООН у межах проекту «Сприяння безпеці людей в Україні шляхом реагування на багатовимірну кризу, спричинену війною» за фінансової підтримки Уряду Японії.

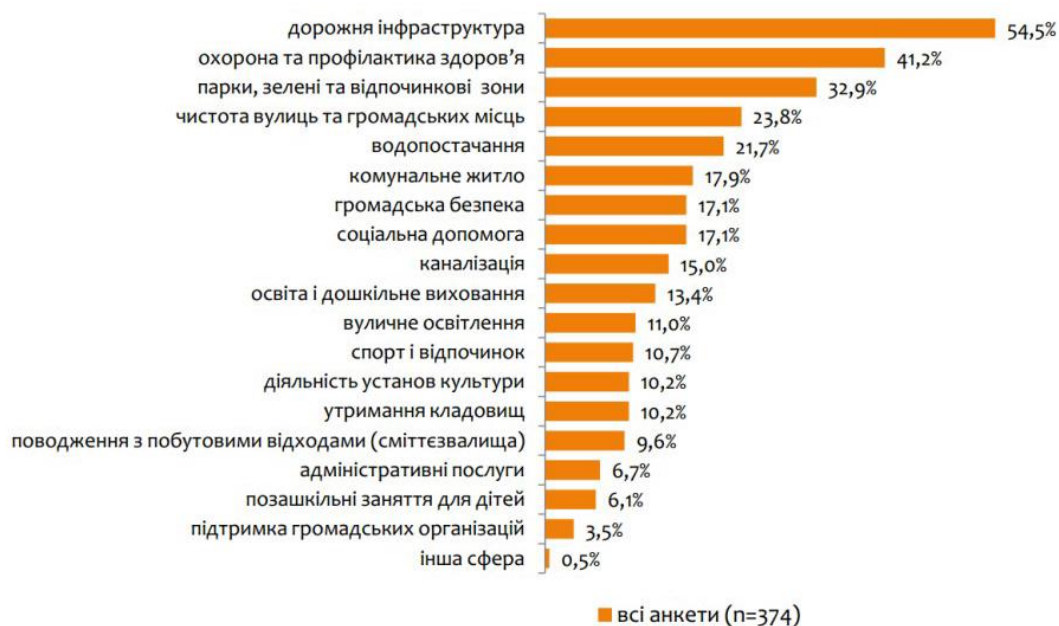
ВСТУП

Повномасштабне вторгнення РФ на територію України спричинило велике зростання попиту на реабілітаційні послуги як з боку військовослужбовців, так і з боку цивільних осіб, які зазнали уражень від мінно-вибухової діяльності, поранення та травми різного характеру, а також отримали психологічні травми. Змушені констатувати той факт, що українська система надання медичних послуг виявилася неготовою до викликів, які постали перед нею у зв'язку з активними бойовими діями на території України. Водночас проблема відсутності ефективної реабілітації є надзвичайно гострою та потребує першочергового вирішення. Реабілітація хворих, неповносправних та постраждалих під час бойових дій – процес довготривалий, потребує кваліфікованих фахівців різного профілю, розширення державних програм, активного залучення сучасних технологій та новітнього обладнання й осучаснення реабілітаційних відділень.

Місто Ніжин – центр одного з семи госпітальних округів Чернігівщини (перелік затверджений Кабміном у 2017 р.). Робота в умовах війни стала новим викликом для медичних закладів громади. У період активних бойових дій на території Чернігівської області КНП «Ніжинська ЦМЛ ім. М. Галицького» була перепрофільована у військовий шпиталь, де надавалася медична допомога військовослужбовцям ЗСУ, територіальній обороні та цивільному населенню. Практично весь медичний персонал залишився на своїх робочих місцях.

КНП «Ніжинська ЦМЛ ім. М. Галицького» є багатофункціональною лікарнею, в складі якої є стаціонар на 315 ліжок та поліклініка на 700 відвідувань у зміну. Укладено договір з Національною службою здоров'я України про надання медичної допомоги по 14 пакетам, у тому числі й по реабілітаційному. Разом із цим варто констатувати факт, що одним із напрямків, який є новим для ніжинської лікарні та потребує розвитку, є медична реабілітація. Належний розвиток даного напрямку передбачає навчання спеціалістів та відповідне облаштування відділення сучасним обладнанням, що визначено одним із пріоритетних завдань у нещодавно прийнятому Плані вдосконалення медичних послуг в Ніжинській ТГ (затверджено рішенням сесії Ніжинської Міської ради від 20 червня 2023 р.)

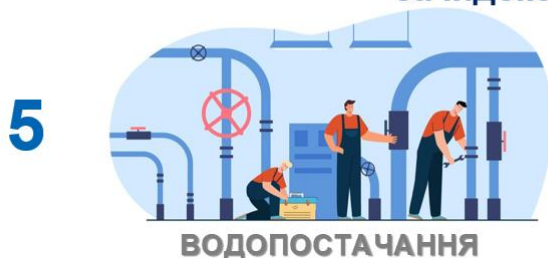
У травні 2021 р. в Ніжинській територіальній громаді було проведено соціологічне дослідження щодо оцінки якості послуг в громаді та визначення пріоритетних напрямків, які потребують покращення та підтримки. Результати показали наступне:

Як бачимо, медична послуга була визначена другою за пріоритетністю в Ніжинській громаді.

Уже в умовах повномасштабного вторгнення в листопаді 2023 р. у громаді знову відбулося соціологічне дослідження для актуалізації даних. За його результатами були отримані такі дані:

ТОП 3-5 ПОСЛУГ НІЖИНСЬКОЇ МТГ за індексом пріоритетності

Відтак, медична сфера життя нашої громади вийшла на перше місце за пріоритетністю, адже повномасштабне вторгнення РФ спричинило нові виклики, що постали перед громадою, у тому числі і в сфері медицини.

Одним із головних векторів у розвитку медичної сфери стала реабілітація. Повномасштабна війна суттєво збільшила кількість людей, які травмуються, а після стабілізації стану потребують реабілітації. Головне завдання держави за

таких умов – сприяти поверненню людини до максимально активного повсякденного життя, яке вона мала до отримання травми. Для цього в Україні створюється сучасна система реабілітації, що ґрунтується на найкращих світових практиках і доказових підходах, мультидисциплінарності та, головне, – пацієнтоцентричності.

Відділення реабілітації КНП «Ніжинська ЦМЛ ім. М. Галицького» було відкрито лише у квітні 2023 р., тож наразі відчуває гостру нестачу обладнання та речей першої необхідності для догляду за пацієнтами з вибуховими травмами. Відділення також обслуговує пацієнтів в стаціонарі з неврологічними порушеннями (після гострого мозкового інсульту, з наслідками черепно-мозкових травм тощо), захворюваннями опорно-рухового апарату (при станах після ампутацій кінцівок, протезування суглобів, переломах кінцівок після хірургічних утручань) та з іншими проявами мінно-вибухових травм. Приміщення реабілітаційного відділення уміщує 20 осіб. Щомісячно послуги з реабілітації в стаціонарі отримують близько 39 пацієнтів.

Реабілітацію в амбулаторних умовах щомісячно отримують близько 1500 осіб. З початку воєнного стану в КНП «Ніжинська ЦМЛ ім. М. Галицького» проліковано 562 постраждалих від бойових травм, контузій та вогнепальних поранень. У 2023 році пройшли реабілітацію 22 військовослужбовці, з них 14 - з наслідками вибухових травм та поранень.

Важливо відмітити й специфіку місцезнаходження реабілітаційного відділення: у Ніжинській ТГ дислокується дві військові частини, які спеціалізуються у тому числі і на саперній діяльності, а також авіаційний загін ДСНС. Військові службовці вказаних підрозділів є потенційними бенефіціарами проекту. До того ж на Чернігівщині продовжує тривати гуманітарне розмінування, що також збільшує ризики вибухового травмування.

Відтак, реалізація проекту покращила спроможність КНП «НЦМЛ» надавати якісні та відповідні до сучасних європейських стандартів реабілітаційні послуги. Імплементация проекту інститутом громадянського суспільства, а саме ГО «МІСТО Н» посилила роль партисипативних процесів в Ніжинській ТГ, дозволила налагодити партнерство у трикутнику «влада – інститути громадянського суспільства – соціум», що у свою чергу посилює стійкість громади.

Частина 1: Аналіз сильних і слабких сторін, можливостей та загроз (SWOT) для діяльності реабілітаційного відділення КНП Ніжинської ЦМЛ імені Миколи Галицького

Аналіз проводився під час стратегічної сесії з написання плану покращення медичних послуг. До проведення аналізу було залучено керівництво громади, медичні працівники реабілітаційного відділення, команда проєкту та представники громадськості.

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - Наявність пакету НСЗУ з реабілітаційних послуг; - Кваліфіковані кадри; - Реалізація індивідуального підходу до надання реабілітаційних послуг; - Командна робота та синергія; - Вміння команди працювати на результат; - Розташування громади на достатній відстані від кордону та лінії бойових дій; - Тісна співпраця між ОМС та медициною; - Заключенні договори; - Систематичне оновлення медичного обладнання; - Зручне розташування відділення та привабливість локації (паркова зона); - Наявність альтернативного опалення - Участь у грантових проєктах з метою зміцнення матеріально-технічної бази медичних закладів. 	<ul style="list-style-type: none"> - Дефіцит вузькопрофільних фахівців; - Частково застаріле обладнання та недостатність необхідного обладнання; - недостатня кількість та застарілість оргтехніки; - Відсутність ремонту приміщення, що виділене для реабілітаційного відділення, а відтак неналежні умови для перебування пацієнтів; - відсутність приміщення для індивідуальної роботи з пацієнтами психологів; - Застарілість комунікацій енерго-, водо- і тепlopостачання; - Відсутність інклюзивності приміщень медичних закладів та недотримання принципу безбар'єрності прилеглих до них територій; - Нестача часу для навчання та удосконалення професійних навичок медперсоналу, а також відсутність супервізій для відновлення ресурсності; - Низький рівень заробітної плати медперсоналу.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - Створення сучасного реабілітаційного відділення; - Формування умов для залучення нових висококваліфікованих кадрів; - Зміцнення матеріальної бази реабілітаційного відділення сучасною медичним та реабілітаційним обладнанням; - Підвищення енергоефективності приміщень медичних закладів; - Збільшення доступності реабілітаційних послуг для вразливих категорій населення; - Покращення громадської думки населення (іміджу) щодо надання реабілітаційних послуг; - Покращення мікроклімату в громаді та впевненість у громадській безпеці через покращення психо-емоційного стану мешканців та розуміння потреб один одного; - Привабливість громади як «санаційного центру»; - Створення умов для підвищення професійної кваліфікації та кадрового оновлення персоналу медичних закладів (стажування, обмін досвідом тощо); - Створення матеріальних стимулів для медичних працівників шляхом покращення побутових умов (розвиток програми безкоштовного житла для фахівців з реабілітації); - Створення реабілітаційного хабу з надання комплексних послуг: психологічних, юридичних, соціальних, психотерапевтичних, абілітаційних послуг. 	<ul style="list-style-type: none"> - Відновлення бойових дій на території Чернігівської області; - Дефіцит державного фінансування та зменшення фінансування НСЗУ; - Недофінансування реабілітаційного відділення через те, що громада не отримує військове ПФО ; - Нестабільність законодавства медичної сфери; - Непропорційне зростання МЗП та пропорційної ставки; - Низький горизонт планування та не прогнозованість замовника медичних послуг; - Підвищення тарифів ЖКП; - Небезпека через масові зібрання учасників бойових дій; - Перевантаженість персоналу та професійне вигорання; - Збайдужіння суспільства; - Неконкурентоспроможність реабілітаційного відділення КНП НЦМЛ порівняно з реабілітаційними центрами великих міст.

Частина 2: Бачення та визначення Цілей і Стратегічних напрямів розвитку медицини загалом та реабілітаційного відділення зокрема в громаді

Відображення послуг медицини в стратегічних документах

Стратегія Ніжинської громади – прогнозний та програмний документ її соціально-економічного розвитку. В основі його створення – вимоги законодавства України, насамперед, Законів України «Про державну регіональну політику», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про стимулювання розвитку регіонів».

Перша Стратегія Ніжинської територіальної громади була розроблена за підтримки програми U-LEAD з Європою та запроваджена в 2019 році. Наступні зміни внесені в рамках співпраці з проектом DOBRE в 2021 році.

У квітні 2022 року Ніжинська громада набула статусу пілотної у межах реалізації проекту ПРООН «З розробки та апробації методології (методичних рекомендацій) та проектів місцевих нормативних актів, спрямованих на забезпечення моніторингу та оцінки Стратегії розвитку територіальної громади». Відповідною Робочою групою, яка була створена з метою реалізації проекту, прийнято рішення щодо проведення повноцінної актуалізації існуючої Стратегії розвитку громади (з урахуванням потреб повоєнного відновлення) згідно з порядком та вимогами діючих нормативних актів.

У відповідності до проведеної роботи з актуалізації Стратегії Ніжинської громади доступна медицина всіх груп мешканців є однією з операційних цілей стратегічної цілі «Розвиток соціального капіталу громади» та передбачає наступні завдання:

- реконструювати медичні заклади та підвищити комфортність перебування пацієнтів та персоналу;
- забезпечити кваліфікованими спеціалістами медичні заклади громади.

На п'ятій стратегічній сесії робочої групи було визначено бачення розвитку реабілітаційного відділення КНП НЦМЛ.

Бачення:

Пріоритетність прав людини та відповідність потребам громади та суспільства!

Одним з напрямків, що є новим та потребує розвитку, є медична реабілітація. Належний розвиток даного напрямку передбачає навчання спеціалістів та відповідного облаштування відділення.

ЧАСТИНА 3. Принципи, операційні цілі та очікувані результати

У ході стратегічних сесій робочої групи були визначені ключові принципи діяльності реабілітаційного відділення:

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ВІДДІЛЕННЯ:

1.Ранній початок реабілітаційних заходів. Це допомагає швидше відновити функції організму, попередити ускладнення і, у випадку розвитку інвалідності, – боротися з нею на перших етапах лікування.

2.Безперервність реабілітаційних заходів. Цей принцип є основою ефективності реабілітації, тому що тільки безперервність та поетапна черговість реабілітаційних заходів – запорука скорочення часу на лікування, зниження інвалідності і витрат на відновне лікування, довготривале матеріальне утримання інвалідів.

3. Комплексність реабілітаційних заходів. Під керівництвом лікаря реабілітація проводиться й іншими фахівцями: соціологом, психологом, педагогом, юристом та ін.

4.Індивідуальність реабілітаційних заходів. Реабілітаційні програми складають індивідуально для кожного хворого чи інваліда з урахуванням загального стану, особливостей перебігу хвороби, вихідного рівня фізичного стану, особистості хворого, віку, статі, професії тощо.

5.Необхідність реабілітації у колективі. Проходження реабілітації разом із іншими хворими чи інвалідами формує у пацієнта почуття члена колективу, морально підтримує його, нівелює дискомфорт, пов'язаний з наслідками захворювання. Добре ставлення оточуючих надає впевненості у своїх силах і сприяє швидшому одужанню.

6.Повернення хворого чи інваліда до активної праці є основною метою реабілітації. Її досягнення робить людину матеріально незалежною, морально задоволеною, психічно стійкою, активним учасником громадського життя.

7. Соціалізація та абілітація – це невід'ємні складові реабілітації. Абілітація – це термін, що використовується в контексті відновлення або надання прав, статусу або повноважень особі чи групі. В соціальній роботі та медицині

абілітація часто пов'язана з процесом сприяння інтеграції або реінтеграції особи в суспільство, особливо в контексті осіб із інвалідністю. Це може включати розвиток навичок, необхідних для повсякденного життя, професійної діяльності, а також соціальної взаємодії.

8. Пацієнтоорієнтованість та суб'єктність у процесі реабілітації.

Пацієнтоорієнтованість – це термін означає альтернативний підхід до людини, яка звернулася за допомогою до профільного лікаря. Відмінність полягає в кардинально новому баченні надання медичних послуг, в якому увага спеціаліста направлена не на дані діагнозу, а на живу людину з її індивідуальними потребами та рисами характеру.

Пацієнтоорієнтованість – у буквальному сенсі повна орієнтація на пацієнта. Нова методика передбачає залучення людини з діагнозом та її близького кола – родини і друзів – до процесу лікування у якості партнерів, а не просто користувачів.

Залучення до процесу прийняття важливих рішень замість сухої констатації діагнозу та інструкції щодо плану лікування, за новою методикою, - головне завдання медичного працівника.

ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ДІЯЛЬНОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ВІДДІЛЕННЯ:

Пацієнтоорієнтовані цілі:

- спрямованість на відновлення здоров'я;
- повернення пацієнта до звичного способу життя;
- зменшення побутової залежності пацієнта.

Внутрішньорозвиткові цілі:

- удосконалення матеріально-технічної бази реабілітаційного відділення;
- підвищення професійної кваліфікації медичного персоналу;
- створення реабілітаційного хабу, що надаватиме комплексну допомогу пацієнтам.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- підвищення якості надання послуг;
- збільшення рівня задоволення пацієнтів;
- підвищення рейтингу реабілітаційного відділення серед обласних та регіональних закладів реабілітації;
- стійкість досягнутих результатів;
- швидка інтеграція пацієнтів у суспільство.

ЧАСТИНА 4. План розвитку реабілітаційного відділення та терміни реалізації заходів плану

Зелений сектор – першочергові завдання та проекти

Жовтий – середньострокові

Червоний – довгострокові.

Назва заходу	Рік реалізації				
	2024	2025	2026	2027	2028
Залучення кадрів вузькопрофільних спеціальностей до роботи в медичних закладах Ніжинської ТГ					
Підвищення кваліфікації кадрів					
Ремонт та облаштування нового приміщення реабілітаційного відділення					
Покращення матеріально-технічної бази реабілітаційного відділення КНП «Ніжинська міська лікарня ім. М. Галицького»					
Закупівля медичного обладнання для КНП “Ніжинський міський пологовий будинок”					
Забезпечення доступу до платних медичних послуг осіб, які потрапили у скрутні життєві обставини шляхом краудфандингу					
Будівництво нового хірургічного корпусу стаціонару лікарні					
Створення умов для безбар’єрного доступу до медичних послуг осіб з інвалідністю					
Реконструкція припливно-витяжної вентиляції нежитлової будівлі головного корпусу, блок Б комунального некомерційного підприємства «Ніжинський міський пологовий будинок» Ніжинської міської ради Чернігівської області					
Реконструкція припливно-витяжної вентиляції нежитлової будівлі головного корпусу, блок В комунального некомерційного підприємства «Ніжинський міський пологовий будинок» Ніжинської міської ради Чернігівської області					
Капітальний ремонт нежитлової будівлі «Г», господарський корпус комунального некомерційного підприємства «Ніжинський міський пологовий будинок» Ніжинської міської ради Чернігівської області					
Побудова ПЛР - лабораторії					

Реконструкція нежитлової будівлі «Аптека» за адресою: місто Ніжин, вулиця Озерна, будинок 21 під амбулаторію загальної практики сімейної медицини					
Підвищення кваліфікації медичних працівників КНП «Ніжинський міський центр первинної медико-санітарної допомоги» у застосуванні інноваційних методів лікування					
Створення кадрового резерву для лікарні первинної та вторинної медичних ланок					
Забезпечення житлом лікарів за контрактом на термін не менше 5 років.					
Створення соціального пакету для лікарів обох медичних ланок					